

Voorbeeldzorgplan Diabetes

Voorbeeldzorgplannen

Dit voorbeeldzorgplan is met nadruk een *voorbeeldzorgplan* en geen *standaardzorgplan*.

Verpleegkundigen en verzorgenden kunnen het plan als hulpmiddel gebruiken bij het assessment en bij de uitvoering van de zorg. Met dit plan maak je een plan op maat voor een individuele cliënt.

Dit betekent dat je bewust kiest wat wel of niet van toepassing is. Het voorbeeldzorgplan combineert de Omaha-systematiek met inhoudelijke landelijke richtlijnen en expertise uit het veld. Naast gebied-soort actie-actievlak staan in de specificatie puntsgewijs de relevante onderdelen van deze landelijke richtlijnen. Zo gebruik je als zorgmedewerker niet alleen de Omaha-systematiek, maar neem je ook op een eenvoudige en snelle manier kennis van de actuele standaarden en toets je je individuele zorgplan met het voorbeeldzorgplan en de actuele kennis.

Werkwijze

Het voorbeeldzorgplan omvat alle mogelijke aandachtsgebieden met alle mogelijke interventies. Dit zijn er dus veel. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat alle aandachtsvelden en interventies worden overgenomen in een individueel zorgplan. Per onderdeel kijkt de zorgmedewerker wat wel en niet past bij de eigen cliënt in zijn context. Ook kan de zorgmedewerker de specificaties aanpassen voor het op maat maken van het plan. Omaha zorgt voor eenheid van taal en het gebruik van voorbeeldzorgplannen stimuleert dit nog verder. Maar geen cliënt is hetzelfde, dus het blijft zaak dat verpleegkundigen en verzorgenden goed kijken naar de cliënt en blijven nadenken over de zorg. Het voorbeeldzorgplan kan daarbij dienen als ondersteuning, niet om te sturen.

Er zijn voorbeeldzorgplannen beschikbaar van ruim 20 veelvoorkomende onderwerpen in de VVT. We hebben ze gemaakt met (wijk)verpleegkundigen van Allertzorg, Amstelring, Buurtzorg, Marente, Surplus, Thebe, Zorgaccent en Zorgbalans. De voorbeeldzorgplannen zijn alleen beschikbaar voor leden van de stichting Omaha System Support en te downloaden via het ledendeel op **www.omahasystem.nl**.

Voorbeeldzorgplan Diabetes

Gebied	Soort actie	Actievlak	Specificatie
Omgevingsdomein			
<i>Omgevingshygiëne</i>	MB Monitoren / Bewaken	Omgeving	Signaleren van onveilige situaties: <ul style="list-style-type: none"> • Vervuiling/onhygiënische situaties • Voeding: over de datum, onaangeroerd • Obstakels (met name bij cliënten die slecht zien)
Gebied	Soort actie	Actievlak	Specificatie
Psychosociaal domein			
<i>Geestelijke gezondheid</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeiden	Copingsvaardigheden	Begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> • Acceptatie en verwerking • Gevolgen van diabetes mellitus op korte en lange termijn
<i>Geestelijke gezondheid</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeiden	Geestelijke zorg	Begeiden bij ziekteproces: <ul style="list-style-type: none"> • Psychosociale problemen • Angst voor hypo en hyper • Prikangst Ondersteuning zelfmanagement
<i>Geestelijke gezondheid</i>	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen - mentaal/emotioneel	Monitoren symptomen stemming en depressie: <ul style="list-style-type: none"> • Aanhoudende sombere stemming • Verlies van interesse of plezier • Slaapproblemen (veel of juist weinig) • Rusteloos zijn of juist te rustig • Gedachten aan de dood of zelfdoding • Verandering van eetlust of gewicht • Verlies van energie • Gevoelens van waardeloosheid • Monitoren signalen van eenzaamheid • Aandacht voor therapie-ontrouw bij depressie

			<ul style="list-style-type: none"> • Bewaken zelfmanagement
<i>Geestelijke gezondheid</i>	CM Case-managen	Zorg door arts/specialist	Bij aanwijzingen voor depressieve/psychische klachten: <ul style="list-style-type: none"> • Verwijzing naar (huis)arts die eventueel kan doorverwijzen
<i>Mantelzorg</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Anatomie/fysiologie	Instructie en informatie mantelzorger: <ul style="list-style-type: none"> • Ziektebeeld • Toediening medicatie • Hypo- en hyperglycaemie • Goede voeding; kennis over koolhydraten • Over- en ondergewicht
<i>Mantelzorg/zorg voor kind of huisgenoot</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Copingsvaardigheden	Begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> • Acceptatie en verwerking • Gevolgen en complicaties van diabetes mellitus
<i>Mantelzorg/zorg voor kind of huisgenoot</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Geestelijke zorg	Begeleiden bij ziekteproces: <ul style="list-style-type: none"> • Psychosociale problemen • Angst voor hypo en hypers • Ondersteuning zelfmanagement
<i>Mantelzorg/zorg voor kind of huisgenoot</i>	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen – mentaal/emotioneel	Signaleren overbelasting
<i>Seksualiteit</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Copingsvaardigheden	Begeleiden bij: <ul style="list-style-type: none"> • Seksuele problemen (onder andere impotentie)
<i>Sociaal contact</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Supportgroep	Lotgenotencontact (groepen of internet)

Gebied	Soort actie	Actievlak	Specificatie
Fysiologisch domein			
<i>Ademhaling</i>	MB Monitoren / Bewaken	Infectiepreventie	Monitoren: <ul style="list-style-type: none"> Griepvaccinatie
<i>Besmettelijke/infectueuze conditie</i>	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen – fysiek	Signaleren van: <ul style="list-style-type: none"> Problemen in de mond en bij mondhygiëne Vaginale schimmelinfectie Urinaryweginfecties
<i>Circulatie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Anatomie/fysiologie	Advies, informatie en begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> Gezonde leefstijl (aandacht voor roken, gewicht, bewegen, voeding) Mogelijke risico's en complicaties (acuut en op lange termijn) Ondersteuning zelfmanagement
<i>Circulatie</i>	MB Monitoren / Bewaken	Anatomie/fysiologie	Monitoren: <ul style="list-style-type: none"> Gezonde leefstijl Complicaties
<i>Circulatie</i>	CM Case-managen	Continuïteit van zorg	Samenwerking met/verwijzing naar andere disciplines: onder andere arts, specialist, diabetesverpleegkundige, POH, diëtist, psycholoog, apotheker, pedicure, podotherapeut en voetenteam
<i>Circulatie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Signalen/symptomen – fysiek	Advies en voorlichting over: <ul style="list-style-type: none"> Voetinspectie Voetzorg Goedpassende schoenen en sokken Neuropathie (zenuwschade), kan zich uiten in pijn, tintelingen, gevoelloosheid Ondersteuning zelfmanagement
<i>Circulatie</i>	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen – fysiek	Monitoren: <ul style="list-style-type: none"> Inspecteren voetoedeem, voetspulsaties, kleur, temperatuur, sensibiliteit, algemene conditie voeten/onderbenen

			<ul style="list-style-type: none"> • Signaleren (potentiële) problemen: onder andere tensie, gewicht, visusproblemen en cardiovasculaire klachten • Tijdig verwijzen naar arts, POH of diabetesverpleegkundige
<i>Cognitie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Communicatie	Begeleiden bij: <ul style="list-style-type: none"> • Cognitieve stoornissen
<i>Huid</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Anatomie/fysiologie	Advies over: <ul style="list-style-type: none"> • Vroege herkenning van huideffecten • Inspectie spuitplaatsen; aandacht voor lipodystrofie (verdikking onderhuids vetweefsel) • Inspectie voeten
<i>Huid</i>	MB Monitoren / Bewaken	Anatomie/fysiologie	Monitoren: <ul style="list-style-type: none"> • Huiddefecten • lipodystrofie (verdikking onderhuids vetweefsel) • Voeten
<i>Huid</i>	CM Case-managen	Continuïteit van zorg	Bij wond: <ul style="list-style-type: none"> • Direct contact opnemen met relevante disciplines in overleg met behandelaar (onder andere arts en voetpoli)
<i>Huid</i>	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen – fysiek	Inspectie van onder andere huid, voeten en spuitplaatsen
<i>Huid</i>	B Behandelen en procedures toepassen	Wondzorgverband verschonen	Bij een wond: <ul style="list-style-type: none"> • Neem wondanamnese af • Behandel wond volgens voorschrift en wondplan
<i>Mondgezondheid</i>	B Behandelen en procedures toepassen	Persoonlijke hygiëne	Goede mondzorg volgens richtlijn Mondzorg
<i>Mondgezondheid</i>	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen-fysiek	Aandacht voor gebitsprothese: <ul style="list-style-type: none"> • Past prothese goed? • Kan cliënt er goed mee eten?

<i>Mondgezondheid</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Zorg door arts/specialist	Stimuleren regelmatige controle door tandarts/ mondhygiënist Ondersteuning zelfmanagement
<i>Urinewegfunctie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Infectiepreventie	Advies en voorlichting over: <ul style="list-style-type: none"> • Verhoogde kans op urineweginfectie • Belang van voldoende drinken, regelmatig plassen, blaas goed leegplassen
<i>Urinewegfunctie</i>	B Behandelen en procedures toepassen	Monster verzameling	Bij klachten urine (laten) onderzoeken
<i>Urinewegfunctie</i>	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen – fysiek	Signaleren van mogelijke urineweginfectie <ul style="list-style-type: none"> • Tijdig verwijzen naar huisarts
<i>Zicht</i>	CM Case-managen	Hulpmiddelen	Organiseren zichtondersteunende hulpmiddelen (in overleg met ergotherapie)
<i>Zicht</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Signalen/symptomen – fysiek	Advies en voorlichting over: <ul style="list-style-type: none"> • Slechter zien en/of wazig zicht • Retinopathie, versnelde ontwikkeling staar • Door slechter zien: onveiligheid, moeilijk kunnen inspecteren van spuitplaatsen en voeten
<i>Zicht</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Zorg door arts/specialist	Stimuleren regelmatige controle door oogarts <ul style="list-style-type: none"> • Ondersteuning zelfmanagement
Gebied	Soort actie	Actievlak	Specificatie
Gezondheids- gerelateerd gedragsdomein			

<i>Fysieke activiteit</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Oefening en beweging	Advies en voorlichting over: <ul style="list-style-type: none"> • Belang van bewegen
<i>Gezondheidszorg supervisie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Signalen/symptomen – fysiek	Advies over: <ul style="list-style-type: none"> • Wanneer inschakelen andere zorgverleners: onder andere veranderingen in bloedglucosewaarden/ huidconditie/voeten en ziektesymptomen
<i>Gezondheidszorg supervisie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Welzijn	Clïënt stimuleren regelmatig op controle te gaan/zelf te controleren: onder andere bloedglucose, bloeddruk, cholesterol, ogen, voeten, gewicht, nierfunctie, urine en huid (wondjes, jeuk)
<i>Medicatie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Discipline	Stimuleren: <ul style="list-style-type: none"> • Therapietrouw
<i>Medicatie</i>	MB Monitoren / Bewaken	Medicatie coördinatie/bestelling	Nagaan of cliënt of mantelzorger in staat is zelf voor medicatie te zorgen/zelf medicatie te bestellen
<i>Medicatie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Medicatie werking en bijwerkingen	Instructie: <ul style="list-style-type: none"> • Bloedglucose prikken • Inzicht in bloedglucosewaarden
<i>Medicatie</i>	MB Monitoren / Bewaken	Medicatie werking en bijwerkingen	Bewaken: <ul style="list-style-type: none"> • Werking medicatie • Is cliënt of mantelzorger in staat medicatie op de juiste wijze toe te dienen? Signaleren: <ul style="list-style-type: none"> • Bijwerkingen • Hypo of hyper • Hoge/lage bloedsuikers
<i>Medicatie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Medicatie toediening	Instructie: <ul style="list-style-type: none"> • Injecteren insuline • Opslag insuline • Toediening Glucagon

			<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteuning zelfmanagement
Medicatie	B Behandelen en procedures toepassen	Medicatie-toediening	Toedienen van: <ul style="list-style-type: none"> • Insuline • Orale medicatie • Overige medicatie (onder andere GLP-1, Glucagon)
Medicatie	B Behandelen en procedures toepassen	Monster verzameling	Bloedglucose prikken
Medicatie	MB Monitoren / Bewaken	Monster verzameling	Interpretatie van de bloedglucosewaarden
Voeding	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Anatomie/fysiologie	Advies en voorlichting over: <ul style="list-style-type: none"> • Diabetes I of II • (Verminderen van) lange termijn complicaties: onder andere hart- en vaatziekten, chronische nierschade, retino- en neuropathie en diabetische voet • Ondersteuning zelfmanagement en hyperglycaemie • Ondersteuning zelfmanagement
Voeding	B Behandelen en procedures toepassen	Monster verzameling	Bloedglucose prikken
Voeding	MB Monitoren / Bewaken	Monster verzameling	Interpretatie van de bloedglucosewaarden
Voeding	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Signalen/symptomen-fysiek	Advies en voorlichting over: <ul style="list-style-type: none"> • (Voorkomen van) hypo- en hyperglycaemie • Ondersteuning zelfmanagement
Voeding	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Voeding, beleid/balans	Advies en voorlichting over: <ul style="list-style-type: none"> • Gezonde voeding • Gewicht • Ondersteuning zelfmanagement

Voeding	CM Case-managen	Voeding, beleid/balans	Samenwerking met/verwijzen naar diëtist.
Voeding	CM Case-managen	Zorg door voedingsdeskundige/diëtist	Samenwerking met andere disciplines: diëtist

Richtlijnen:

[Zorgstandaard Diabetes 2018](#)

[Richtlijnen diabeteszorg en –preventie \(bv bewegen, voeding, depressieve klachten\)](#)

[NHG-standaard 2018](#)

[Nederlandse Richtlijn Diabetische Voet april 2017](#)

[Richtlijnen mondzorg](#)

Vilans KICK-protocollen